

QUAN LA XINA DESPERTI

DANIEL CEREZO

Macau

En aquest començament del mil·lenni el moment es presenta particularment significatiu, ja que aquest any 2002 tindrà lloc el relleu de la cúpula comunista amb una injecció de sang nova en la direcció del país que guiarà la nau del país en la pròxima dècada. El seu rumb vindrà dictat per elements interns i externs a la mateixa Xina.

La Xina està a l'avantsala de la seva entrada en l'empori econòmic de la WTO (Organització Mundial del Comerç) i en un acostament gradual als àmbits del poder mundial, encara que això comporti costos dolorosos especialment per als més de 800 milions de camperols que viuen a les zones rurals, víctimes dels impostos governamentals que els ofeguen, i els deixen sense cap protecció. Amb ells va creixent el grup dels aturats a causa en gran part del tancament de fàbriques i empreses estatals en fallida. Això ha portat revoltes socials i manifestacions desconegudes fins ara. Activistes sindicals van ratificar que el 1999 va haver-hi més de 200.000 manifestacions laborals per qüestions de desocupació.

Una societat en ebullició

Intentant sortir del túnel de l'oblit, l'ostracisme i la foscor de les dècades passades, hi ha un sector de la societat que busca reformes polítiques com a solució als problemes endèmics, però el poble xinès més que per reformes polítiques s'interessa perquè les seves vides millorin socialment i econòmicament. Al xinès d'avui, li interessa tenir un treball segur en un país on els aturats van augmentant, un treball que li pugui donar accés a la seguretat social, l'educació i a l'habitatge, cosa que fins fa poc l'Estat solucionava. Avui dia les coses han canviat i fins i tot els nens a l'escola han de pagar taxes acadèmiques.

La cultura es ressent de forma particular i encara que el confucianisme està arrelat en la ment i en el cor del poble xinès, tanmateix el procés de modernització té grans repercussions culturals. L'obertura de Xina al món porta canvis imprevisibles al cor de la cultura i sobretot en la generacions joves, per a les quals l'occidental és atractiu, i el desig de molts és estudiar fora del país. Els mateixos líders xinesos són els primers a enviar els fills a estudiar a l'estranger, encara que després critiquin la

cultura occidental com la causa de tots els mals que sotgen la Xina.

La xinesa és una societat en plena ebullició, com una olla de pressió, fuetjada pel foc de les reformes econòmiques, l'obertura a l'exterior i la corrupció com a mal endèmic en els rangs del partit. De fet, el percentatge de suïcidis és a Xina major que en cap altre país.

Un altre fenomen és el de les masses migratòries a la recerca d'un millor futur en les zones costaneres. És la prova que, de fet, els camperols, fins i tot sent els artífexs de la revolució comunista del 49, no han arribat mai a gaudir de la mel del promès paradís a la terra proclamat per Mao. No només això, sinó que han vist la diferència abismal, reconeguda pel mateix govern, entre les zones rurals i les urbanes.

El repte de controlar una societat mantenint un control ferri sobre els mitjans de comunicació social i el sistema educatiu, i com afrontar problemes com l'infanticidi, el paper i lloc de la dona en la societat, la SIDA, la droga i les màfies són problemes sense resoldre a l'agenda del govern.

Unitat Nacional i estabilitat social a qualsevol cost

Els fantasmes que planen sobre la Xina es resumeixen en les «tres T»: Taiwan, Tiananmen i Tibet. Són tres ferides que encara supuren al cos inerme del drac groc i tres símptomes de malaltia.

Les tensions amb Taiwan continuaran, perquè hi ha molt en joc, i la seva independència mai no serà una opció, a no ser per la força. La seva independència mai no serà acceptada per la Xina ja que portaria un caos general i la guerra civil estaria servida, amb la possibilitat que les altres 55 minories ètniques seguissin el mateix camí.

És particularment complexa, d'altra banda, la situació a la regió del Tibet i a les províncies islàmiques del nord-oest de la Xina amb els seus moviments independentistes, a les zones de Mongòlia Interior, els Uighurs i altres grups islàmics.

En aquest sentit hi ha forces que apunten a direccions independentistes: el nord que regeix i

comanda, i el sud econòmic i rebel; les zones costaneres riques i la zona interior muntanyosa pobra. I per això les autoritats continuen martellejant sobre la unitat nacional i el nacionalisme ja expressat al bombardeig de l'ambaixada a Iugoslàvia i quan que hi hagi un motiu per promoure la tan anhelada unitat.

Els esdeveniments sangonosos a la plaça de Tiananmen continuen presents en la ment del poble xinès, ja que la manifestació estudiantil no només proclamava una democràcia per al país, sinó l'eradicació de la corrupció en els àmbits de govern, cosa que el govern mai no va acceptar. L'exèrcit xinès va massacrar el seu propi poble.

La Xina no ha trobat una forma d'assimilar el Tibet de forma pacífica, cosa que complica constantment la posició i el prestigi del govern a l'arena internacional.

La reformes econòmiques dels anys 80 van donar un tomb a l'economia i a les condicions i costums de vida de la gent. Des de llavors, una nova classe mitjana ha sorgit mentre els que tenen amb menys nivell educatiu s'han vist al carrer de la nit al dia. El desmantellament del sistema productiu estatal ha obert el camí per a la Xina del futur, encara que amb l'oposició dels treballadors. En tot aquest enrenou, els ancians i els camperols són els que s'emporten la part pitjor. Encara avui hi ha al voltant de 100 milions de camperols sota el nivell mínim de pobresa, estimat pel govern xinès en uns 100 US\$.

DADES DE LA XINA (CNN)

Llengües més importants: xinès mandarí (llengua oficial), cantonès, yue, hakka, minnan...

Minories ètniques: han (xinesos) 91,9%; uang: 1,3%; manxú: 0,9%; hui: 0,8%; miao: 0,6%; yi: 0,6%; d'altres: 3,7%.

Afiliació religiosa: sense religió: 51,9%; tradicional xinesa 20,1%; ateus: 12,2%; budistes: 8,5%; cristians: 6%; musulmans: 1,4%; d'altres: 0,1%

Unitat monetària: 1 renminbi (iuan). 1 US\$ = 8,28 iuans

Demografia: població (1998): 1.242.980.000

Densitat de població (1998): 130 persones per km²

Zona urbana-rural (1997): 32% urbana, 68% rural

Distribució per sexes(1995): 51% masculí, 49% femení

Esperança de vida (1997): 68 anys els homes, 72 les dones

Indicatis socials: hores setmanals de treball: 48

Economia: ingrés anual mitjà familiar és de 1.396 US\$

Alfabetització (1995): 81% de població major de 15 anys

Un metge/628 persones, un llit d'hospital/384 persones

Mortalitat infantil (1997): 39/000

Exèrcit (1997): personal actiu 2.840.000.

CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS DE LA CULTURA XINESA

1.- Fort sentit de família. Sentit d'identificació i pertinença al clan molt accentuat. La família absorbeix l'individu, que troba el seu sentit d'ésser dins d'ella. El sentit de família és el valor més sentit del poble xinès.

2.- La importància de *guardar la faç*, semblar el bé exterior. La importància de la pau i harmonia és un element que impregna totes les relacions humanes. Perdre la pau és el pitjor que pot ocórrer a un xinès. I per *guardar la faç*, autocontrol i no perdre les maneres. El xinès comunica amb la ment, no amb el cor, o té el cor al cap.

3.- L'harmonia davant la veritat. La norma d'or és «no ferir la sensibilitat de l'altre». Delicadíssim tracte social, amb frases diplomàtiques i fins artificials. Se sacrifica la veritat per bé de l'harmonia de les relacions humanes. Es relativitzen força les coses. No hi ha veritat amovible, sinó múltiples interpretacions: el que sembla evident avui no ho és demà.

4.- Primacia del paper de l'autoritat. La societat xinesa des de temps immemorables ha estat estructurada de forma piramidal tot donant gran importància a l'autoritat. Es respecta la persona no tant com a tal, sinó per la posició que té en la societat i per la seva autoritat dins d'ella.

5.- Sentit de modèstia i d'humilitat. S'aprecien molt les actituds humils. El que presumeix i ostenta de forma pública perd, per si mateix, la *faç*. En una pintura tradicional xinesa difícilment la persona serà la protagonista principal.

6.- Culte als avantpassats: pensament a l'entorn del qual giren la majoria de les expressions religioses del xinès, tant dins de la llar com del clan.

7.- Sentit de reciprocitat en les relacions interpersonals: un favor sempre serà recordat i es farà el tot que es pugui per tornar-lo.

8.- Marcat sentit i capacitat d'observació.